

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

การยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

Adoption of Collaborative Farming of Oil Palm Farmers in Nuea Khlong District, Krabi Province

สุวचना พูลสวัสดิ์ (Suwatchana Poonsawas)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (2) ความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร (4) ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ประชากรคือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเหนือคลอง จำนวน 5,402 ครัวเรือน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 0.07 ได้จำนวนตัวอย่าง 198 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า (1) ความรู้ของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในระดับมาก โดยได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด (2) ความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรเห็นว่าการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และช่วยเพิ่มโอกาสในการต่อรองราคา (3) ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ความรู้ แหล่งความรู้ และแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร (4) ปัญหาของเกษตรกรคือ มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่และเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมโครงการ ควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่ให้มากขึ้น

คำสำคัญ การยอมรับ การเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปาล์มน้ำมัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช suwatchana.pp@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Bumpen.Keo@stou.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) knowledge and knowledge resources of farmers regarding collaborative farming (2) opinions and motivations to the adoption of collaborative farming of farmers. (3) factors related to the adoption of collaborative farming of farmers (4) problems and suggestions of farmers. The population of this research was 5,402 households of oil palm farmers in Nuea Khlong District, Krabi Province. The sample size of 198 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 and stratified random sampling method. Data was collected by conducting interview and was analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and discriminant analysis. The results of the research found out that (1) knowledge regarding of farmers, overall, was at the high level. Farmers received knowledge from the knowledge resources at the high level. They received the highest level of knowledge from activity media. (2) In regards to the opinions and motivations of farmers, they thought that participating in oil palm collaborative farming helped increase productivity and opportunity for price negotiation. (3) Factors regarding gender, education level, oil palm area size, knowledge regarding, knowledge resources and motivations were related to the adoption of collaborative farming of farmers. (4) Farmers faced with the problems of area and time limitation in joining collaborative farming, insufficient knowledge distribution channels about collaborative farming. They suggested that there should be knowledge and understanding creation regarding benefits of attending the production, understanding creation for farmers to pay attention to group participation, increase in knowledge distribution channels on collaborative farming.

Keywords: Adoption, Collaborative farming, Oil palm

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

สถานการณ์ในปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และต้นทุนการผลิตที่สูง ทำให้เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร ตลอดจนโอกาส การเข้าถึงข้อมูลแหล่งทุน ทรัพยากรและการตลาดได้น้อย และจากการที่เกษตรกรรายย่อยต่างคนต่างผลิต ทำให้ยากต่อการ จัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหา ดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มีนโยบายในเรื่องการจัดการจัดทำแปลงการเกษตรขนาดใหญ่โดยให้เกษตรกรรายย่อยมี การรวมกลุ่มและรวมพื้นที่การผลิตเป็นแปลงขนาดใหญ่ ที่มีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการแปลง ตั้งแต่การวางแผนการผลิต ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2558) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการ ดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดตามนโยบาย การตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้า เกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา 5 ด้านคือ 1) ลดต้นทุนการผลิต 2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 3) พัฒนาคุณภาพ 4) การตลาด และ 5) การบริหารจัดการ ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก ของจังหวัดกระบี่ มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองมาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมัน 1,151,415 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว 1,106,941 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) และมีแปลงใหญ่ปาล์ม น้ำมัน จำนวน 40 แปลง เกษตรกรรวมทั้งสิ้น 3,363 ราย รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 68,387.50ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6 ของพื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมันทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ ซึ่งอำเภอเหนือคลองมีแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน จำนวน 7 แปลง เกษตรกรรวมทั้งสิ้น 286 ราย รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 4,810.50ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) แม้อำเภอเหนือคลอง จะมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันและจำนวน เกษตรกรผู้ปลูกลำต้นน้ำมันเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเทียบอัตราส่วนของจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันกับจำนวนสมาชิกแปลง ใหญ่แล้วยังถือว่ามีการรวมกลุ่มเกษตรกรรายย่อยไม่มากนัก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเกษตรแบบ แปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เพื่อที่จะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม เกษตรกรให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม และสามารถนำไปวางแผนเพื่อส่งเสริมแก่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อศึกษาความรู้ และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร
- 4 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอเหนือคลองประจำปี 2561/62 จำนวน 5,402 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 198 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มจำนวนเท่าๆ กัน จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (3) ความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และ (4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC) เท่ากับ 0.91 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.757, 0.937 และ 0.840 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม

ผลการวิจัย

1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.35 ปี จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 97.5 มีอาชีพหลักทำสวนปาล์มน้ำมันมีอาชีพรองทำสวนยางพารา มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 14.64 ปี เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรร้อยละ 50.0 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 44.4 เคยได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงาน ด้านการลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน เกษตรกรร้อยละ 66.7 ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เพราะเจ้าหน้าที่แนะนำ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 2,255.32 บาท/ไร่/ปี มีราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2563 เฉลี่ย 6.35 บาท/กิโลกรัม มีปริมาณผลผลิตปาล์มทะลายสด เฉลี่ย 2,514.75 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีรายได้จากการจำหน่ายปาล์มน้ำมันทั้งหมด เฉลี่ย 216,301.04 บาท/ปี มีรายได้จากภาคเกษตรกรรมอื่นๆ เฉลี่ย 99,628.74 บาท/ปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 107,568.63 บาท/ปี มีรายจ่ายในการผลิตปาล์มน้ำมันทั้งหมด เฉลี่ย 73,982.30 บาท/ปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรกรรมอื่นๆ เฉลี่ย 32,952.99 บาท/ปี มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 191,580.81 บาท/ปี มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.20 ราย มีจำนวนแรงงานจ้าง เฉลี่ย 2.65 ราย จำนวนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 19.43 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 53.0 มีพื้นที่ปลูกเป็นโฉนดที่ดิน มีภาระหนี้สินในภาคการเกษตร เฉลี่ย 377,659.79 บาท มีภาระหนี้สินนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 551,578.95 บาท กู้ยืมเงินในการทำเกษตรจากญาติพี่น้อง ร้อยละ 54.5

2 ความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 50.0 มีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก โดยมีจำนวนข้อที่ตอบถูก เฉลี่ย 13.52 ข้อจากทั้งหมด 20 ข้อ โดยได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) เมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภทพบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อจกักรรรมมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชนตามลำดับ และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 82.8 มีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก จำนวนข้อที่ตอบถูก เฉลี่ย 13.61 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ โดยได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.35) เมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์มากที่สุด รองลงมา สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม และสื่อมวลชนตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

3 ความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็น การเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในการเพิ่มผลผลิต, การเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในการพัฒนาคุณภาพปาล์มน้ำมันและการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็น การเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในด้านการจัดการตลาดและการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยเพิ่มโอกาสในการต่อรองราคา อยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพที่ 1 สรุปความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เกษตรกรมีแรงจูงใจต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็น การผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นแรงจูงใจมากที่สุด กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีแรงจูงใจต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็น การเพิ่มรายได้ในครัวเรือนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่กับกลุ่มแปลงใหญ่ เป็นแรงจูงใจมากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

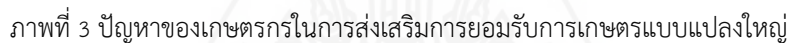
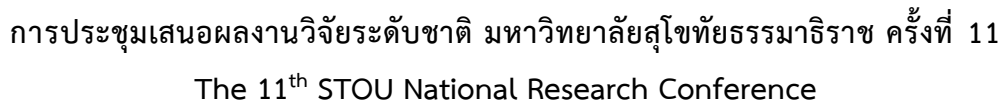
The 11th STOU National Research Conference

ภาพที่ 2 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4 ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4.1 ปัญหา ผลวิเคราะห์พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ที่เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการเข้ารับการอบรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ เกษตรกรขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างในการดำเนินการกลุ่มได้ เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกลุ่ม ช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป และช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป

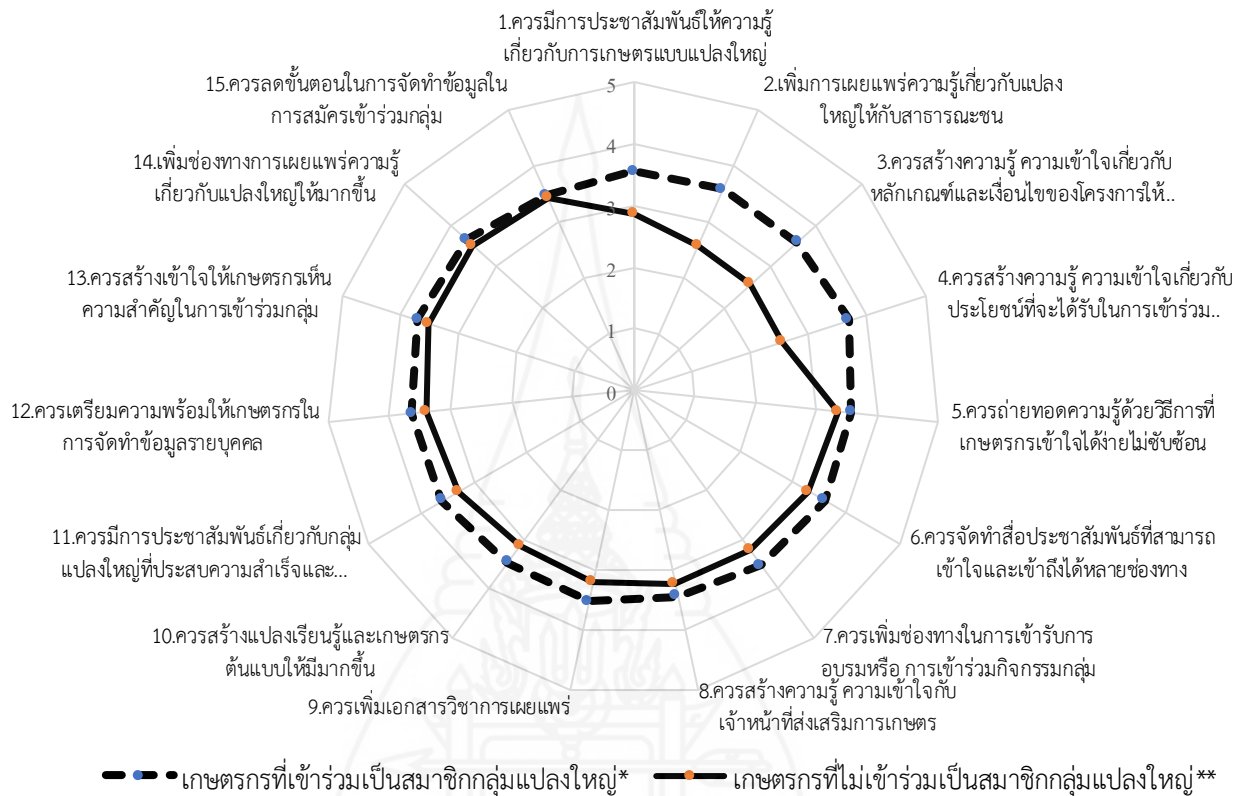

2085

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ภาพที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการยอมรับและไม่ยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร สรุปลงตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแปรอิสระแต่ละตัวกับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (Pooled-within-groups correlations between discriminating variables and canonical discriminant functions)

n = 198

ตัวแปร	Function
X1 = เพศ	-0.131
X2 = อายุ	-0.256
X3 = ระดับการศึกษา	0.352
X4 = ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน	0.101
X5 = ขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน	0.105
X6 = ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่	-0.023
X7 = แหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่	0.445
X8 = แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่	0.875
X9 = ปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่	-0.085

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภท (Canonical Discriminant Function Coefficients)

n = 198

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนก	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
1.เพศ (X ₁)	-0.131	-0.306
2.ระดับการศึกษา (X ₃)	0.352	0.214
3.ขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (X ₅)	0.105	-0.010
4. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (X ₆)	-0.023	7.715
5. แหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (X ₇)	0.445	-1.013
6. แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (X ₈)	0.875	2.374
ค่าคงที่		-5.581

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มี 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ แหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีสมการพยากรณ์ในการจำแนกกลุ่มดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

วิธีที่ 1 การประมาณค่าของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ของเกษตรกร วิธีที่ 1 โดยการหาค่า Discriminant score ของกรณีที่น่าสนใจจากสมการจำแนกประเภท (Discriminant function) ซึ่งเขียนเป็นสมการจำแนกประเภทที่ได้โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการคะแนนดิบ (Unstandardized canonical discriminant Function Coefficient) ได้ดังนี้

$$Y = -5.581 - 0.306 X_1 + 0.214 X_2 - 0.010 X_3 + 7.715 X_6 - 1.013 X_7 + 2.374 X_8$$

แล้วเปรียบเทียบกับค่า Discriminant score ว่าค่าที่ได้ (ค่า Y) นั้นใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของ Discriminant Score ของกลุ่มใดมากที่สุด หน่วยวิเคราะห์ก็จะเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นในที่นี้ค่าเฉลี่ยของ Discriminant score ของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่เท่ากับ 0.985 และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันเท่ากับ -0.985

วิธีที่ 2 การประมาณค่าของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ของเกษตรกร วิธีที่ 2 คือการแทนค่าตัวแปรของกรณีที่น่าสนใจในสมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant function) ของแต่ละกลุ่ม คือสมการของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่และไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ซึ่งมีค่า Classification Function Coefficients ของแต่ละกลุ่ม ซึ่งกรณีที่น่าสนใจคือการหาค่าหรือจะประมาณค่านั้นจะจัดอยู่ในกลุ่มที่สมการให้ค่า Classification score (ค่า Y) สูงที่สุด ซึ่งสมการของทั้งสองกลุ่มมีดังนี้

สมการของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่

$$Y_1 = -50.776 + 9.686 X_1 + 2.383 X_2 + 0.145 X_3 + 81.692 X_6 - 2.072 X_7 + 9.288 X_8$$

สมการของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่

$$Y_2 = -61.770 + 9.083 X_1 + 2.804 X_2 + 0.124 X_3 + 85.069 X_6 - 4.067 X_7 + 13.963 X_8$$

อภิปรายผลการวิจัย

1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาจจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาทหน้าที่มากขึ้น และมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรกรส่วนมากมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปีมีอายุเฉลี่ย 50.35 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของนพพร จาริชา (2556) ศึกษาการจัดการจัดการสวนปาล์มน้ำมันในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีอายุเฉลี่ย 49.10 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีอายุค่อนข้างมาก ซึ่งอายุของ เกษตรกรอาจมีผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การจดบันทึกข้อมูลในการจัดการสวนปาล์ม เกษตรกร ร้อยละ 35.4 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า สอดคล้องกับการศึกษาของกุลธิดา โอภะ (2556) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.

เกษตรกร ร้อยละ 97.5 มีอาชีพหลักทำสวนปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 28.2 มีอาชีพรองทำสวนยางพารา และประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันร้อยละ 31.3 มีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี เฉลี่ย 14.64 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของเบญจพร สุดนา (2560) ศึกษาการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันรูปแบบแปลงใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดทำสวนปาล์มน้ำมันเป็นอาชีพหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพรองทำสวนยางพารา และมีประสบการณ์ในการปลูก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ที่ 11-20 ปี เกษตรกรที่มีประสบการณ์ มากที่สุดคือ 35 ปี เกษตรกรที่มีประสบการณ์การปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 15.20 ปี และสอดคล้องกับการศึกษาของสุดใจ ดวงนามล (2557) ศึกษาการประเมินผลโครงการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินและใบปาล์มน้ำมันในอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันระหว่าง 11-15 ปี เฉลี่ย 12.31 ปี เนื่องจากในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกปาล์มน้ำมันและยางพาราเป็นหลัก อาจเป็นเพราะ มีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดนี้ และเป็นอาชีพที่ทำสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดย ร้อยละ 50.0 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 66.7 ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เข้าร่วมเพราะเจ้าหน้าที่แนะนำ สอดคล้องกับการศึกษาของเบญจพร สุนาค (2560) พบว่า เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพราะเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ และจากการแนะนำของผู้นำชุมชน อาจจะเป็นเพราะการแนะนำของเจ้าหน้าที่หรือผู้นำชุมชน มีข้อมูลชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ จึงมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 44.4 เคยได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ด้านการลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน อาจเป็นเพราะเกษตรกรในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพืชหลัก จึงมีโอกาสดำเนินการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ

จำนวนแรงงานในครัวเรือน โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.0 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน มากที่สุด เฉลี่ย 2.20 คน จำนวนแรงงานจ้าง โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรร้อยละ 12.6 มีจำนวนแรงงานจ้าง 1 คน เฉลี่ย 2.65 คน สอดคล้องกับการศึกษาของสุดใจ ดวงนามล (2557) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน มีจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.16 คน จำนวนแรงงานด้านการเกษตรนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1.48 คนและสอดคล้องกับการศึกษาของวิสัย นันทา (2556) พบว่า พบว่าเกษตรกรอำเภอเสก้า จังหวัดบึงกาฬ จำนวนแรงงานทางการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.38 คน จำนวนแรงงานจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 2.42 คน อาจจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ยใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีจำนวนแรงงานสอดคล้องกัน

จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรร้อยละ 39.9 มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครอง ระหว่าง 10.1-20 ไร่ เฉลี่ย 22.31 ไร่ โดยมีประเภทเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน (น.ส.4, น.ส.4 ก, น.ส.4 ข,น.ส.4 ค, น.ส.4 ง และ น.ส.4 จ) จำนวนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน เกษตรกรร้อยละ 32.3 มีจำนวนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และระหว่าง 10.1-20 ไร่ เฉลี่ย 19.43 ไร่ โดยมีประเภทเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เป็นโฉนดที่ดิน (น.ส.4, น.ส.4 ก, น.ส.4 ข,น.ส.4 ค, น.ส.4 ง และ น.ส.4 จ) สอดคล้องกับการศึกษาของสุดใจ ดวงนามล (2557) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 41.01ไร่ มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 24.82 ไร่ และสอดคล้องกับการศึกษาของวิสัย นันทา (2556) พบว่า พบว่าเกษตรกรอำเภอเสก้า จังหวัดบึงกาฬ มีจำนวนพื้นที่ที่ถือครอง ทั้งหมด เฉลี่ย 28.35 ไร่ มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย เฉลี่ย 22.54 ไร่

ภาระหนี้สินในครัวเรือน โดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรร้อยละ 50.5 มีภาระหนี้สิน และร้อยละ 49.5 ไม่มีภาระหนี้สิน ภาระหนี้สินในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 49.0 มีภาระหนี้สิน โดยร้อยละ 14.1 มีภาระหนี้สิน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี และมีภาระหนี้สิน ระหว่าง 100,001-300,000 บาท/ปี การเกษตร เฉลี่ย 377,659.79 บาท/ปีและภาระหนี้สินนอกภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 9.6 มีภาระหนี้สินนอกภาคการเกษตร โดยร้อยละ 5.6 มีภาระหนี้สิน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/ปี เฉลี่ย 551,578.95 บาท สอดคล้องกับการศึกษาของนพพร จาริษา (2556) พบว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 89.5 มีภาระหนี้สินและร้อยละ 10.5 ไม่มีภาระหนี้สิน และปฐวิชัย พิทยาภินันท์ และคณะ (2562) ศึกษาความต้องการความรู้ในการทำสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยในจังหวัดสตูล พบว่า เกษตรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเกินครึ่ง (242 ราย หรือร้อยละ 62.53) มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินเฉลี่ย $215,570 + 64,735.28$ บาท/ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีภาระหนี้สินค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงปัญหาในเรื่องของราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอน ปัจจัยการผลิตสูง ทำให้รายได้ที่มีไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงมีภาระหนี้สินเกิดขึ้น

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร ภาพรวมพบว่าเกษตรกร ร้อยละ 79.3 ใช้ทุนตนเองในการทำการเกษตร และร้อยละ 90.9 มีการกู้ยืมในการทำการเกษตร โดยร้อยละ 54.5 กู้ยืมจากญาติพี่น้อง มากที่สุด ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลัย นันทา (2556) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันทุกรายใช้เงินทุนของตนเองเป็นแหล่งเงินทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน อาจจะเป็นเพราะว่า สภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ทำให้ ราคาผลผลิตไม่แน่นอนรวมถึงต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้มีการกู้ยืมเงินในการทำการเกษตรมากขึ้น

2. ความรู้ และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ด้านความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดย เฉลี่ย 13.56 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ แยกเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก จำนวนข้อที่ตอบถูก เฉลี่ย 13.52 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน จำนวนข้อที่ตอบถูก เฉลี่ย 13.61 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ใกล้เคียงกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ จึงทำให้สามารถตอบคำถามได้ใกล้เคียงกัน อีกทั้งระดับความรู้ของเกษตรกรยังส่งผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อีกด้วย

ด้านแหล่งความรู้ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรมมากที่สุด รองลงมา สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชน ตามลำดับ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.35 โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์มากที่สุด รองลงมา สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม และสื่อมวลชนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน มีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มจึงทำให้มีโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรมมากที่สุด ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน อาจมีความถนัดในการใช้เทคโนโลยีและไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม จึงทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์มากที่สุด เนื่องจากความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ส่งผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร

3 ความคิดเห็นและแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

3.1 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีความคิดเห็นในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็นทั้งหมด 10 ประเด็น อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยประเด็น การเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เพิ่มผลผลิต, การเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในการพัฒนาคุณภาพปาล์มน้ำมันและการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น มากที่สุด ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีความคิดเห็นในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 7 ประเด็น จาก 10 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยในการจัดการตลาดและการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันช่วยเพิ่มโอกาสในการต่อรองราคา มากที่สุด ทั้งนี้ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีประเด็นความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน มีความคิดเห็นในเรื่องการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพปาล์มน้ำมัน การได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ด้านการจัดการตลาด การเพิ่มโอกาสในการต่อรองราคา

3.2 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีแรงจูงใจต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 9 ประเด็น จาก 10 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับมาก โดยประเด็น การผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มากที่สุด รองลงมา คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปาล์มน้ำมัน การได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน และมีแหล่งรองรับผลผลิตที่แน่นอน ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 8 ประเด็น จาก 10 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับน้อย โดยประเด็น การเพิ่มรายได้ในครัวเรือนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่กับกลุ่มแปลงใหญ่ มากที่สุด รองลงมา คือ การได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน และผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น, มีแหล่งรองรับผลผลิตที่แน่นอน, การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปาล์มน้ำมัน, การผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากเข้าร่วมเป็นสมาชิก มากกว่า กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่

4 ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4.1 ปัญหาของเกษตรกรในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีปัญหาในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 13 ประเด็น จาก 15 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ที่เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ มากที่สุด รองลงมา คือ มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการเข้ารับการอบรมหรือ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป และเกษตรกรขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีปัญหาในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 11 ประเด็น จาก 15 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น เกษตรกรขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล มากที่สุด รองลงมา คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างในการดำเนินการกลุ่มได้, เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกลุ่ม, ช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไปและช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป และมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ที่เข้า, มีเงื่อนไขในการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ที่ยังยาก, เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ข้อมูลไม่ชัดเจน, ขาดเอกสารวิชาการเผยแพร่และมีแปลงเรียนรู้และแปลงต้นแบบน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรุตม์ มงคล (2557, น.64) พบว่าเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร มีปัญหาในการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ 1. ด้านขั้นตอนการเข้าสู่กระบวนการแปลงใหญ่ โดยเรียงลำดับประเด็นตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการไม่ชัดเจน รองลงมา ประเด็นปัญหาเรื่องความยุ่งยากในการจัดทำข้อมูลเกษตรกรและการบันทึกพิกัด GPS รายแปลงและเรื่องมีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการยุ่งยากและมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 2. ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ประเด็นปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้การสนับสนุนกลุ่มน้อยเกินไป รองลงมา ประเด็นปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ข้อมูลไม่ชัดเจน 3. ด้านวิธีการส่งเสริม ประเด็นปัญหาเรื่องมีแปลงเรียนรู้และแปลงต้นแบบน้อย รองลงมา เรื่องขาดเอกสารวิชาการเผยแพร่ เรื่องออกเผยแพร่ความรู้ด้านแปลงใหญ่ให้กับสาธารณะชน 4. ด้านเนื้อที่ส่งเสริม ประเด็นปัญหาเรื่องข้อมูลเนื้อหาที่ส่งเสริมน้อยเกินไป รองลงมา เรื่องข้อมูลเนื้อหาที่ส่งเสริมไม่สอดคล้องความต้องการของกลุ่มและข้อมูลเนื้อหาที่ส่งเสริมมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน

จะเห็นได้ว่าทั้งกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับปานกลาง แต่มีประเด็นปัญหาที่มากที่สุดต่างกัน ซึ่งกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม มีประเด็น เรื่องมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ที่เข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ มากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรบางรายทำการเกษตรบนพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องหรือพื้นที่ที่ไม่ได้รับ อนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากหน่วยงานที่มีสิทธิ์รับรอง สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม มีประเด็น เรื่องเกษตรกรขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล มากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล

4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็นทั้งหมด 15 ประเด็น อยู่ในระดับมาก โดยประเด็น ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมโครงการและควรสร้างเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกลุ่ม มากที่สุด รองลงมา คือ เพิ่มช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่ให้มากขึ้น และควรเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า มี 9 ประเด็น จาก 15 ประเด็นทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น ควรสร้างเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกลุ่มและเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่ให้มากขึ้น มากที่สุด รองลงมา คือ ควรลดขั้นตอนในการจัดทำข้อมูลในการสมัครเข้าร่วมกลุ่ม และควรเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล สอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ อินทะหลุก (2559) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปลูกลำไยต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้ปลูกลำไยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ได้แก่ ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร จัดหาตลาดรองรับผลผลิตโดยเฉพาะในช่วงหลังเทศกาลสำคัญของจีน เช่น วันตรุษจีน วันเซ็งเม้ง เป็นต้น และควบคุมราคาผลผลิตไม่ให้ตกต่ำเกินไป พร้อมทั้งจัดหาแหล่งเงินทุนให้เกษตรกร ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่แต่ละประเด็นของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่งผลต่อการยอมรับการเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

แบบแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้อง โดยใช้วิธีการที่เข้าใจง่ายและใช้ช่องทางที่เข้าทางอย่างสะดวก รวดเร็ว

5. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มี 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ คือ

1) แรงจูงใจต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลทางบวก กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร กล่าวคือ หากแรงจูงใจต่อการยอมรับสูงจะส่งผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเห็นประโยชน์ในทางที่ดีของการเกษตรแบบแปลงใหญ่และตรงกับความต้องการของเกษตรกร

2) ระดับการศึกษา มีผลทางบวก แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาส่งผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เนื่องจากระดับการศึกษาที่สูง มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อธิพันธ์ ปันหย่าและคณะ (2562) ศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3) ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลทางบวก กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร กล่าวคือ หากเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่สูงจะส่งผลต่อการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ในทางที่ดีของการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อธิพันธ์ ปันหย่าและคณะ (2562) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4) ขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน มีผลทางลบ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวนมาก มีผลกับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ลดลง เนื่องจากการมีพื้นที่ปลูกจำนวนมาก ทำให้มีรายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันสูงและอาจจะสามารถต่อราคาสินค้าได้เอง และไม่เห็นความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่

5) เพศ มีผลทางลบ พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีแนวโน้มที่จะยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ลดลง เนื่องจากเป้าหมายในด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต อาจจะทำให้คิดว่าต้องมีการจัดการสวนเพิ่มมากขึ้น และต้องใช้กำลังและแรงงานเพิ่มมากขึ้น และอีกบทบาทหน้าที่ คือ การต้องทำหน้าที่แม่ ทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา อาจจะทำให้คิดว่าเข้าร่วมต้อง เข้ารับการอบรมหลายครั้ง จึงส่งผลในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ลดลง

6) แหล่งความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลทางลบ กับการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร คือ หากมีแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่น้อยหรือเข้าถึงยาก และอาจไม่ตรงตามความสนใจของเกษตรกร ก็มีแนวโน้มในการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ลดลง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

1.1.1 เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเกษตรแบบแปลงใหญ่ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ หรือเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ

1.1.2 เกษตรกรควรศึกษาและพัฒนาตัวเอง ในด้านการใช้สื่อต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีสื่อที่มีความหลากหลาย เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่อย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปแนะนำให้เกษตรกรได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

1.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหา เรื่องขาดความพร้อมในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำข้อมูลรายบุคคล การทำบัญชีครัวเรือน

1.2.3 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหา เรื่องขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างในการดำเนินการกลุ่มได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และจัดให้มีการศึกษาดูงานในกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างในการดำเนินการกลุ่มได้

1.2.4 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหา เรื่องช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแปลงใหญ่น้อยเกินไป ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าถึงของแหล่งข้อมูลของเกษตรกร

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 ควรมีการบูรณาการเข้าร่วมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ รวมถึงผู้มีประสบการณ์ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร

1.3.2 ควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารแก่เกษตรกรที่มีอายุมากเพิ่มมากขึ้น โดยการใช้สื่อที่เข้าถึงเกษตรกรอายุมากได้ง่ายที่สุด ได้แก่ โทรศัพท์และวิทยุ และช่วงเวลาที่น่าจะเหมาะสม คือ ช่วงเช้าตรู่ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้าร่วมโครงการ

1.3.3 ควรมีการกระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ให้กับเกษตรกรให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม โดยให้เจ้าหน้าที่เข้าไปประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ และในด้านของสื่อมวลชน โดยให้การสื่อสารผ่านมวลชนขนาดใหญ่ ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุ ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงเกษตรกรได้ง่ายที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

2.2 ควรมีการศึกษาการยอมรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่ต่างกันและนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2558). คู่มือการดำเนินงานการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ 2558
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ 2563 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- กุลธิดา โอภะ, (2556) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอตอนล่าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ถิรพันธ์ ปิ่นหย่าและคณะ, (2562). การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- นพพร จาริชา. (2556). การจัดการสวนปาล์มน้ำมันในอำเภอเชียงคน จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เบญจพร สุนทรา. (2560). การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันรูปแบบแปลงใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุรวิชัย พิทยาภินันท์ และคณะ, (2562). ความต้องการความรู้ในการทำสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยใน จังหวัดสตูล. (โครงการวิจัย) สตูล
- พรทิพย์ อินทะหลก, (2559). ความคิดเห็นของผู้ปลูกลำไยต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. (การค้นคว้าแบบอิสระ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- รังสรรค์ ธิยาพันธ์. (2559). ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิไล นันทา. (2556). การทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศิริกุล ศรีแสงจันทร์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รายงานผลการดำเนินงาน). สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2564, จาก http://www.research.doae.go.th/webphp/webmaster/fileworkres/R_31.pdf.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.(2563). ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร. สืบค้นจาก <http://www.oae.go.th>
- สุดใจ ดวงนามล, (2557), การประเมินผลโครงการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินและใบปาล์มน้ำมันในอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุธัญญา ทองรักษ์, สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย, และ อีระพงศ์ จันทรมนิม . (2555). การพัฒนาเกษตรกรรายย่อยแบบมีส่วนร่วมในการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทพพิทักษ์ปาล์ม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

จังหวัดตรัง. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่
อลิสสา ชาติเวช. (2556). การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

